

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI JULKISISTA TYÖVOIMAPALVELUISTA

Pääasiallinen sisältö

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Eduskunta hyväksyi keväällä 2023 julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevan lainsäädäntökokonaisuuden. Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyy valtiolta kunnille vuoden 2025 alusta lukien. Kunnille siirtyy pääosa työ- ja elinkeinotoimistojen tehtävistä. Lisäksi kunnille siirtyy elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista julkisiin työvoimapalveluihin liittyvät hankintatehtävät ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksesta (jäljempänä kehittämis- ja hallintokeskus) julkisiin työvoima- ja yrityspalveluihin liittyvät maksatustehtävät.

Lainsäädäntökokonaisuuteen kuuluva laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023, *järjestämislaki*) tulee voimaan 1.1.2025. Samaan aikaan kumoutuu julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki (916/2012, *JTYPL*). Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain kumoutuessa kumoutuu myös sen nojalla annettu valtioneuvoston asetus julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta (1073/2012, *JTYP-asetus*). Järjestämislakiin puolestaan sisältyy useita asetuksenantovaltuuksia, joista osa on uusia ja osa vastaa asiasisällöltään voimassa olevan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012, *JTYPL*) asetuksenantovaltuuksia, toimivaltaista viranomaista koskevin muutoksin.

Järjestämislain 38 §:ssä säädetään työllisyysuunnitelman sisällöstä. Pykälän 3 momentin asetuksenantovaltuuden mukaan suunnitelman rakenteesta, hyväksymisestä ja arkistoinnista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Järjestämislain 39 §:ssä säädetään työnhakijan velvollisuuksista. Pykälän 2 momentin mukaan työttömyysetuutta hakeva työnhakija on velvollinen ilmoittamaan työllistymissuunnitelman toteutumisesta työvoimaviranomaiselle sen määräämällä tavalla. Momenttiin sisältyvän asetuksenantovaltuuden mukaan ilmoitettavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Järjestämislain 42 §:ssä säädetään työnvälityksen tavoitteesta ja yleisistä periaatteista. Pykälän 3 momentin mukaan työnvälitystä tehdään kansallisesti ja kansainvälisesti. Momentin asetuksenantovaltuuden mukaan työvoimaviranomaisen tehtävistä

työnvälityksessä Suomesta ulkomaille ja ulkomailta Suomeen sekä kansainvälisestä harjoittelusta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Järjestämislain 62 §:ssä säädetään työvoimakoulutuksen yhteishankinnasta. Pykälän 3 momentin mukaan taloudelliseen toimintaan myönnettävän valtiontuen enimmäismääristä säädetään valtiontukien yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa. Momenttiin sisältyvän asetuksenantovaltuuden mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhteishankintakoulutuksen maksuosuuksista.

Järjestämislain 63 §:ssä säädetään opiskelijavalinnasta työvoimakoulutukseen. Pykälän 1 momentin asetuksenantovaltuuden mukaan opiskelijoiden valintamenettelystä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Järjestämislain 98 §:ssä säädetään tuesta työolosuhteiden järjestelyyn. Pykälän 2 momentin mukaan työolosuhteiden järjestelytuen korvattavista kustannuksista sekä tuen enimmäismäärästä ja –kestosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Järjestämislain 102 §:ssä säädetään työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaamisesta. Pykälän 5 momentin asetuksenantovaltuuden mukaan korvattavista matkoista ja matkakustannusten korvausperusteesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Järjestämislain 104 §:ssä säädetään kulukorvauksen määrästä. Pykälän 4 momentin asetuksenantovaltuuden mukaan kulukorvauksen 1 momentissa tarkoitetusta määräytymisestä ja työvoimaviranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa kulukorvauksen määräytymiseen vaikuttavia tietoja työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Järjestämislain 105 §:ssä säädetään kulukorvauksen korvauspäivistä. Pykälän 3 momentin mukaan kulukorvaukseen oikeuttavista korvauspäivistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Järjestämislain 108 §:ssä säädetään työllistämisvelvoitteesta koskien työllistymistä edistävän palvelun tai työntekomahdollisuuden järjestämistä. Momentin 4 asetuksenantovaltuuden mukaan työllistämisvelvoitteen toimeenpanosta ja siihen liittyvistä ilmoituksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

2 Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä.

Asetusluonnosta on käsitelty TE-palvelut 2024 ja KOTO24 -uudistusten toimeenpanemiseksi asetetussa Palvelut ja digitalisaatio -työryhmässä.

Asetusluonnos oli kirjallisella lausuntokierroksella 27.2.–12.4.2024 kuuden muun työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirtoon liittyvän asetusluonnoksen kanssa. Lausuntoa pyydettiin muun muassa keskeisiltä ministeriöiltä, valtioneuvoston oikeuskanslerilta, eduskunnan oikeusasiamieheltä, tietosuojavaltuutetulta, yhdenvertaisuusvaltuutetulta, kunnilta, Kuntaliitolta, hyvinvointialueilta, työ- ja elinkeinotoimistoilta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, kehittämis- ja

hallintokeskukselta, aluehallintovirastoilta, Kansaneläkelaitokselta, Kevalta, Työttömyyskassojen yhteisjärjestöltä, Työllisyysrahastolta, Vakuutusosuuskeskuksesta, Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalta, hallinto-oikeuksilta, Oikeusrekisterikeskukselta, Finanssivalvonnalta, keskeisiä työnantajia, työntekijöitä, yrittäjiä, työttömiä ja palveluntuottajia edustavilta järjestöiltä, Ahvenanmaan maakunnalta, maakuntien liitoilta, Folktingetiltä ja Keskuskauppakamarilta.

Asetusehdotuksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa [TE-palvelut 2024 -uudistukseen liittyvät asetukset - Työ- ja elinkeinoministeriön verkkopalvelu \(tem.fi\)](https://tem.fi/tyo-ja-elinkeinoministerion-verkkopalvelu).

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Ehdotettu asetus vastaisi soveltuvin osin voimassa olevan JTYP-asetuksen sääntelyä. Järjestämislain 38 §:n 3 momenttiin ja 39 §:n 2 momenttiin, 42 §:n 3 momenttiin ja 44 §:n 3 momenttiin sekä 63 §:n 1 momenttiin sisältyy julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettuun lakiin sisältyviä asetuksenantovaltuuksia vastaavat valtuudet säätää valtioneuvoston asetuksella työllistymissuunnitelman rakenteesta, hyväksymisestä ja arkistoinnista, työllistymissuunnitelman toteuttamisesta ilmoitettavista tiedoista, työnvälityksestä Suomesta ulkomaille ja ulkomailta Suomeen sekä kansainvälisestä harjoittelusta ja työvoimakoulutuksen opiskelijavalintamenettelystä. Edellä mainituista seikoista säädettäisiin asiasisällöltään pääasiallisesti nykyistä vastaavasti toimivaltaista viranomaista koskevin muutoksin. Lisäksi asetuksessa säädettäisiin eri tukien ja korvausten hakemisesta, myöntämisestä ja maksamisesta.

Lain 62 §:n 3 momenttiin sisältyy uusi asetuksenantovaltuus. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin työvoimakoulutuksen yhteishankinnan maksuosuuksista. Maksuosuuksia määrättäessä otetaan huomioon valtioneuvoston yleinen ryhmäpoikkeusasetus, joka asettaa enimmäisarajat yrityksille myönnettävälle valtioneuvoston tuella. Maksuosuudet määriteltäisiin asetuksella siten, että työvoimaviranomaisen osuus koulutuksen hinnasta ei ylittäisi sallitun tuen määrää.

4 Pääasialliset vaikutukset

Työvoimapolitiikan järjestämisvastuun siirtoa koskevan lainsäädäntökokonaisuuden vaikutukset on arvioitu sitä koskevassa jallituksen esityksessä (HE 207/2022 vp). Ehdotetulla asetuksella ei arvioida olevan olennaisia vaikutuksia hallituksen esityksessä kuvatun lisäksi.

5 Lausuntopalaute

Lausuntoja saatiin kaikista seitsemästä lausuntokierroksella olleesta asetuksesta yhteensä noin 80 kappaletta.

Useat tahot lausuiivat työllistymissuunnitelman korvaavista suunnitelmista, erityisesti monialaisesta työllistymissuunnitelmasta, kotoutumissuunnitelmasta ja monialaisesta kotoutumissuunnitelmasta. Lausunnoissa nostettiin esiin mainittujen suunnitelmien erityispiirteistä johtuvia täydennystarpeita. Lausuntojen perusteella jatkovalmistelussa havaittiin, että työllistymissuunnitelman korvaavista suunnitelmista säätämiseksi (pl. aktivointisuunnitelman sisältö) ei ole asetuksenantovaltuutta. Suunnitelmia koskevat pykälät

1 ja 2 muutettiin koskemaan vain työllistymissuunnitelmaa. Lisäksi muutamissa lausunnoissa nostettiin esiin arkistoinnista säätämisen tarpeettomuus. Lausunnot huomioitiin siten, että säännöksiä muutettiin koskemaan työllistymissuunnitelman tallentamista. Järjestämislaissa viitataan jo arkistolakiin (831/1994), jossa säädetään tietojen arkistoinnista. Lisäksi arkistointia koskevaa sääntelyä on julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetussa laissa (906/2019).

Työ- ja elinkeinoministeriön maahanmuutto ja kotoutumisyksikkö sekä KEHA-keskus lausuiivat työvoimakoulutuksina järjestettävistä kotoutumiskoulutuksista. Lausijat katsoivat, että mainittujen koulutusten erityispiirteet tulisi huomioida paremmin työvoimakoulutuksia koskevassa sääntelyssä. Lausunnot huomioitiin jatkovalmistelussa täydentämällä työvoimakoulutukseen hakemista, opiskelijoiden valintaa työvoimakoulutukseen sekä valintapäätöstä ja valinnasta ilmoittamista koskevia pykälä ja perusteluja.

Työnhakuvelvollisuudesta lausuiivat HYVIL, Suomen Kuntaliitto ja Tampereen kaupunki. HYVIL:n näkemyksen mukaan työnhakuvelvollisuutta koskevaan lainsäädäntöä pitäisi joustavoittaa. Myös Tampereen kaupunki lausui työnhakuvelvollisuutta koskevan sääntelyn olevan erittäin yksityiskohtaista ja esitti näkemyksiä työvoimapalvelumallin sääntelystä. Kuntaliiton mukaan asetuksessa ehdotetusta säädetään jo järjestämislain 39 §:ssä ja ilmoitettavat tiedot kävisivät ilmi laintasoisesti työttömyysturvalaista (1290/2002), joten samasta asiasta olisi tarpeetonta säätää asetuksessa. Lausuntojen perusteella ei tehty muutoksia. Osaa lausunnoista ei voida ottaa huomioon asetusvalmistelussa, koska niissä lausutuista asioista säädetään lain tasolla. Asetuksessa säädetään järjestämislain nojalla tarkemmin työnhakuvelvollisuuden alentamisen perusteita.

Yhteishankinnan maksuosuuksista lausuiivat muun muassa Helsingin, Espoon, Äänekosken, Jyväskylän ja Porin kaupungit sekä valtiovarainministeriö, Uudenmaan ELY-keskus, KEHA-keskus ja Kuntaliitto. Keskeisin huomio lausunnoissa oli se, että lausuttavana olleen ehdotusluonnoksen mukaisesti yhteishankinnan maksuosuuksista säädettäisiin EU:n yleistä ryhmäpoikkeusasetusta tiukemmin. Lausuntojen perusteella pykälää korjattiin siten, että asetuksessa määriteltäisiin työvoimaviranomaisen maksuosuuden enimmäismäärä ja työnantajan maksuosuuden vähimmäismäärä siten, että ne vastaisivat yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen sääntelyä.

Kansainvälisestä työnvälityksestä lausui 11 tahoja. Lapin liitto ja Pohjois-Karjalan maakuntaliitto kannattivat ehdotettua. Myös Pirkanmaan TE-toimisto lausui sinänsä kannattavansa ehdotusta, mutta totesi että työllisyysalueiden valmiudet tarjota palveluita voivat vaihdella merkittävästi. Useat lausunnonantajat esittivät täsmennystarpeita. Uudenmaan ELY-keskus, Suomen Kuntaliitto ja KEHA-keskuksen Work in Finland esittivät tarpeen tarkentaa, mitä asetuksessa tarkoitetaan kansainvälisellä työnvälityksellä. Helsingin kaupungin, Kuntaliiton ja Varkauden kaupungin näkemyksen mukaan kansainväliseen rekrytointiin liittyviä tehtäviä ja vastuita tulisi vielä selventää ja tarkentaa. Keski-Pohjanmaan liitto ehdotti pykälää poistettavaksi tarpeettomana, koska valtio ja työvoimaviranomaiset hoitavat EURES-tehtäviä yhdessä ja kunnat tekevät järjestämislain 9 §:n mukaan yhteistyötä KEHA-kesken ja Business Finlandin kanssa. Lausuntojen perusteella pykälää täydennettiin siten, että siinä viitataan järjestämislakiin. Lisäksi asetusmuistion perusteluja täydennettiin.

Useat lausunnonantajat esittivät kulukorvaukseen liittyviä muutoksia. Kulukorvauksen määrästä säädetään lain tasolla, eikä määrään liittyviä lausumia ole siksi otettu huomioon tässä yhteydessä. Sama koskee sitä, millaisten palveluiden ajalta kulukorvausta maksetaan. Lausunnoissa ehdotettu siirtyminen tasasuuruiseen korvaukseen silloinkin, kun palvelun varsinaista järjestämispaikkaa ei voida määritellä, vähentäisi hallinnollista työtä, mutta toisaalta voisi johtaa palveluun osallistumisesta aiheutuvien kulujen merkittäväankin ylikompensatioon, eikä ehdotusta siksi ole toteutettu. Asetuksen kulukorvausta koskevan 12 §:n otsikko täsmennettiin yhden lausunnonantajan palautteen perusteella.

Lisäksi lausunnoissa esitettiin myös muita korvausten määrää tai laskentaperusteita (mm. työolosuhteiden järjestelytuki) koskevia muutosehdotuksia. Lausuntojen perusteella ei tehty muutoksia. Tukien ja korvausten määrät ja laskentaperusteet siirtyvät sellaisenaan osana palvelujärjestelmää. Kehittämisen- ja hallintokeskus ehdotti harkinnanvaraisen kulukorvauksen maksamisen siirtämistä Kelalle. Lausunnon perusteella ei tehdä muutoksia. Nämä henkilöt eivät välttämättä ole Kelan asiakkaana, eli muutos toisi yhden ”luukun” lisää. Lisäksi usea lausunnonantaja esitti näkemyksensä tarpeesta lisätä työolosuhteiden järjestelytuen tunnettavuutta tai esittivät järjestelytuen laajempia kehittämistarpeita. Lausunnot eivät aiheuttaneet muutoksia asetukseen, koska tunnettavuuden lisääminen ei kuulu asetuksen alaan. Lisäksi asetuksella voidaan säätää vain työolosuhteina korvattavista kustannuksista sekä tuen enimmäismäärästä ja kestosta. Muistion perusteluihin tehtiin vähäisiä täsmennyksiä ja pykälän 4 momentti poistettiin asetuksenantovaltuuden alaan kuulumattomana. Työnantajan tulee joka tapauksessa esittää perustelut hakemukselleen.

Lausunnoissa esitettiin myös eräitä muita täydennys- tai täsmennystarpeita, joiden johdosta on tehty vähäisiä korjauksia.

6 Säännöskohtaiset perustelut

1 luku

1 §. *Työllistymissuunnitelman rakenne.* Pykälässä säädettäisiin työllisyysuunnitelman rakenteesta julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 4 §:ää vastaavasti. Työllistymissuunnitelman korvaavien suunnitelmien rakenteesta ei enää säädettäisi tässä asetuksessa.

Työllistymissuunnitelma muodostuisi nykyistä vastaavasti kahdesta osiosta, joista kartoitus – osioon merkittäisiin työnhakijan tilanteen yhteenveto sekä arvio palvelutarpeesta ja toimintasuunnitelma – osioon kirjattaisiin yhdessä työnhakijan kanssa sovitut yksilöidyt toimet ja palvelut tavoitteen saavuttamiseksi. Lisäksi toimintasuunnitelma -osioon merkittäisiin sovittujen toimien ja palveluiden aikataulut sekä suunnitelman seurantatapa.

2 §. *Työllistymissuunnitelman hyväksyminen ja tallentaminen.* Pykälässä säädettäisiin työllistymissuunnitelman ja sitä korvaavan suunnitelman hyväksymisestä ja tallentamisesta. Sääntely vastaisi asiasisällöltään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 5 §:n sääntelyä työllistymissuunnitelman hyväksymisestä ja siihen olisi tehty toimivaltaista viranomaista koskevat muutokset.

Ehdotetun 1 momentin mukaan suunnitelman osapuolet hyväksyisivät työllistymissuunnitelman toimintasuunnitelmaosion.

Momentissa 2 säädettäisiin, että työnhakija hyväksyy suunnitelman joko sähköisesti siihen tarkoitettussa verkkopalvelussa tai allekirjoittamalla toimintasuunnitelmaosion. Työvoimaviranomainen voisi edellyttää myös muuta tapaa, jolla työnhakija hyväksyy suunnitelman. Työvoimaviranomaisen olisi tällöin varmistuttava siitä, että työnhakija ymmärtää suunnitelman sisällön ja merkityksen, ja hyväksytty suunnitelma toimitetaan työnhakijan saataville verkkopalveluun tai muulla soveltuvalta tavalla. Muulla suunnitelman hyväksymistavalla tarkoitettaisiin nykyistä vastaavasti ensisijaisesti suunnitelman hyväksymistä puhelinkeskustelun tai videoyhteyden aikana. Säännös mahdollistaisi kuitenkin myös muiden vastaavien tapojen käyttämisen. Erityisesti työnhakuvelvollisuuden toimeenpanon kannalta on tärkeää, että suunnitelma voitaisiin hyväksyä mahdollisimman nopeasti. Keskeistä olisi kuitenkin aina, että työvoimaviranomainen varmistuisi siitä, että työnhakija ymmärtää olevansa hyväksymässä häntä velvoittavaa suunnitelmaa. Työvoimaviranomaisen tehtäviin kuuluisi myös huolehtia työnhakijan tunnistamisesta ja käytetyn yhteydenpitovälineen tietoturvallisuudesta.

Suunnitelman hyväksymisen tavasta päättäisi työvoimaviranomainen. Jos työnhakija hyväksyy suunnitelman puhelinkeskustelun aikana tai muulla vastaavalla tavalla, työvoimaviranomainen toimittaisi aina hyväksytyn suunnitelman työnhakijalle myös kirjallisesti.

Ehdotetun 3 momentin mukaan työvoimaviranomaisen olisi hyväksyttävä ja tallennettava työvoimaviranomaisen kappale sähköisesti työvoimapalveluiden valtakunnalliseen tietovarantoon. Jos työnhakija on hyväksynyt suunnitelman muulla tavalla kuin verkkopalvelussa tai allekirjoittamalla, hyväksymisestä tulisi tehdä merkintä mainittuun tietovarantoon.

2 luku Kansainvälinen työnvälitys

3 §. *Kansainvälinen työnvälitys muusta kuin sopimusvaltiosta Suomeen tai Suomesta muuhun kuin sopimusvaltioon.* Sopimusvaltiolla tarkoitettaisiin valtiota, jonka kansalaisilla on Suomea velvoittavien työvoiman vapaata liikkuvuutta koskevien kansainvälisten sopimusten perusteella oikeus saapua Suomeen hakemaan työtä ja ottaa sitä vastaan ilman työvoimapoliittista harkintaa. Pykälässä säädettäisiin kansainvälisestä työnvälityksestä työnantajalle, joka etsii työntekijää muusta kuin sopimusvaltiosta työhön Suomeen tai Suomesta työhön muuhun kuin sopimusvaltioon. Käytännössä kysymyksessä ovat Euroopan talousalueen ulkopuoliset maat.

Työvoimaviranomaisen tulisi jatkossa tarjota työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 43 §:n 1 momentissa tarkoitettuja kansainvälisen työnvälityksen palveluita työnantajalle, joka etsii työntekijää muusta kuin sopimusvaltiosta Suomeen. Edellytyksenä olisi, että palvelun tarjoamista olisi pidettävä tarkoituksenmukaisena työvoiman satavuuden kannalta. Tällä tarkoitettaisiin erityisesti aloja, joille työvoiman saatavuus Suomesta tai sopimusvaltiosta on vaikeutunut tai joille voidaan myöntää oleskelulupa ilman työvoimapoliittista harkintaa.

Julkisen työnvälityksen tehtävänä olisi erityisesti Suomen työelämästä, työmarkkinoista ja työmahdollisuuksista tiedottaminen. Lisäksi työnvälityspalvelut voisivat sisältää esimerkiksi

rekrytointitilaisuuksien järjestämistä tai niihin osallistumista sekä muuta viranomais- ja muuta yhteistyötä kansainvälisten työnhakijoiden ja Suomen työmahdollisuuksien kohtaamisen edistämiseksi. Koska myös valtion viranomaiset tarjoavat edellä kuvatun kaltaisia kansainvälisen työnvälityksen tukipalveluita valtakunnallisesti, työvoimaviranomaiset voisivat keskittyä alueellisiin palveluihin liittyvään neuvontaan sekä yksilöllisen työnvälityspalvelun tarjoamiseen työnantajille. Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 43 §:n 1 momentissa tarkoitettua työnhakijoiden esittelemistä työnantajille voisi olla vähintään työnantajien ohjaaminen löytämään julkisen työnvälityksen kohtaustoalustalle työnhakuprofiilin tehneitä henkilöitä. Työvoimaviranomaiset voisivat tarpeen mukaan tehdä myös laajempaa kansainvälisten osaajien tarjonnan esittelyä työnantajille yhteistyössä valtion kansainvälisen rekrytointin viranomaisten kanssa. Näiltä osin työvoimaviranomaisten on tärkeää huomioida myös rajapinnat yksityisten tarjoamiin työvoimapalveluihin ja niihin liittyvät yhteistyömahdollisuudet.

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 9 §:ssä säädetyn yhteistyövelvoitteen mukaisesti kansainvälisen työnvälityksen palvelujen toimeenpanossa, suunnittelussa ja kehittämisessä olisi tehtävä yhteistyötä kehittämis- ja hallintokeskuksen, Business Finlandin, ja alueen ELY-keskuksen kanssa.

Jos työnvälityspalvelujen tarjoaminen työnantajalle, joka etsii työntekijää muusta kuin sopimusvaltiosta työhön Suomeen, ei ole tarkoituksenmukaista työvoiman saatavuuden turvaamiseksi, työvoimaviranomainen voisi tarjota työnantajalle kohdemaan työvoiman saatavuutta ja hankintaa sekä työmarkkinoita, aloja ja ammatteja koskevia tietoja ja neuvontaa, jos tietoja on käytettävissä ja tietojen antaminen edistää työmarkkinoiden toimivuutta Suomessa. Lisäksi työvoimaviranomainen antaisi yleistä tietoa, neuvontaa ja ohjausta maassa oleskeluun ja työntekoon vaadittavista oleskeluluvista, hyödyntäen valtion toimivaltaisten viranomaisten tuottamia aineistoja, palveluita ja alustoja.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin työnvälityspalveluiden tarjoamisesta työnantajalle, joka etsii työntekijää Suomesta työhön muuhun kuin sopimusvaltioon. Tällaisessa tilanteessa työvoimaviranomainen voisi erityisestä syystä julkaista ja välittää tietoja avoimeksi ilmoitetusta työpaikasta. Erityisenä syynä voitaisiin pitää esimerkiksi sitä, että työnantaja hakee nimenomaan suomen- tai ruotsinkielisiä työntekijöitä tai että työvoimaviranomaisella on vakiintunut asiakassuhde kyseiseen työnantajaan.

Pääsääntöisesti työnantajalle, joka etsii työntekijää Suomesta työhön muuhun kuin sopimusvaltioon tarjottaisiin tieto- ja neuvontapalveluja esimerkiksi ohjaamalla työnantaja sellaiselle työvoimaviranomaisen tai muun tahon verkkosivuille, josta tiedot yleispiirteisellä tasolla ovat löydettävissä.

Pykälässä ei säädettäisi erikseen kansainvälisestä työnvälityksestä henkilöasiakkaalle, joka hakeutuu muusta kuin sopimusvaltiosta työhön Suomeen tai Suomesta työhön muuhun kuin sopimusvaltioon. Henkilöasiakkaalle voitaisiin tarjota tällaisessa tilanteessa työnvälityspalveluja ensisijaisesti yleisesti hyödynnettävien digitaalisten alustojen kautta, kuten ohjaamalla asiakas luomaan työnhakuprofiili julkisen työnvälityksen kohtaustoalustalle. Jos henkilöasiakas on hakeutumassa muusta kuin sopimusvaltiosta työhön Suomeen, työvoimaviranomainen voisi niin tarpeelliseksi harkitessaan tarjota työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettuja tieto-,

neuvonta- ja ohjauspalveluja. Työvoimaviranomainen voi esimerkiksi välittää tietoa ja antaa neuvontaa avoimista työpaikoista ja työnhausta, työmarkkinoista, aloista ja ammateista sekä tietoja maassa oleskeluun ja työntekoon vaadittavista oleskeluluvista.

Jos henkilöasiakas on hakeutumassa Suomesta työhön muuhun kuin sopimusvaltioon, työvoimaviranomainen voi neuvoa henkilöasiakasta siinä, mistä tietoja kyseisessä maassa työskentelystä olisi löydettävissä.

3 luku Työnhakuvelvollisuus

4 §. *Työnhakuvelvollisuutta koskevat tiedot.* Järjestämislain 39 §:n 2 momentin mukaan työttömyysetuutta hakeva työnhakija on velvollinen ilmoittamaan työllistymissuunnitelman toteutumisesta työvoimaviranomaiselle sen määräämällä tavalla. Pykälässä säädettäisiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 5 a §:ää vastaavasti tarkemmin niistä työnhakuvelvollisuuden täyttämistä koskevista tiedoista, jotka työnhakijan on ilmoitettava työvoimaviranomaiselle. Säätelyyn olisi tehty toimivaltaista viranomaista koskevat muutokset.

Pykälän 1 kohdan mukaan työnhakijan tulisi ilmoittaa, miten hän on täyttänyt työnhakuvelvollisuuttaan. Tällä tarkoitettaisiin järjestämislain 45 §:ssä säädettyjä tapoja täyttää hakuvelvollisuus.

Pykälän 2 kohdan mukaan työnhakijan tulisi ilmoittaa, milloin hän on toteuttanut ilmoitettavan työnhakuunsa liittyvän toimen. Tieto olisi tarpeen eri työnhakuun liittyvien toimien erottamiseksi toisistaan. Lisäksi ajankohta vaikuttaa siihen, mille järjestämislain 44 §:n 1 momentissa tarkoitettun työnhakuvelvollisuuden tarkastelujaksolle työnhakuun liittyvä toimi kohdistuu.

Pykälän 3 kohdassa säädettäisiin, että työnhakijan tulee ilmoittaa myös muut tarvittavat tiedot haetuista työmahdollisuuksista. Näitä tietoja voisivat olla esimerkiksi tiedot työtehtävästä ja työnantajasta tai työn teettäjistä, jos työnhaku koskisi yrittäjänä tehtävää työmahdollisuutta.

Järjestämislain 45 §:ssä ei ole säädetty tyhjentävästi työnhakuvelvollisuutta täyttävistä toimista. Tästä syystä etukäteen ei ole mahdollista säätää tyhjentävästi, mitä tietoja työnhakijan tulisi kulloinkin ilmoittaa. Tästä syystä asetuksen 4 kohdassa säädettäisiin työnhakijan velvollisuudesta ilmoittaa työnvälityksen kannalta tarpeelliset tiedot.

Käytännössä pykälässä säädettävien tietojen ilmoittaminen tarkoittaisi sitä, että työnhakija vastaa hänelle työvoimaviranomaisen verkkopalvelussa tai hänelle muussa yhteydessä esitettyihin kysymyksiin.

Työttömyysturvaoikeuden ratkaisemista varten tarvittavien tietojen ilmoittamisvelvollisuudesta säädetään työttömyysturvalaissa (1290/2002). Tiedot ovat lähtökohtaisesti samoja, jotka työnhakijan tulisi ilmoittaa ehdotetun asetuksen mukaan.

4 luku Työvoimakoulutus

5 §. Yhteishankintakoulutuksen maksuosuudet. Järjestämislain 62 §:n 1 momentin mukaan työvoimaviranomainen voi järjestää työvoimakoulutuksen yhdessä työnantajan, yrittäjäksi aikovan henkilön toimeksiantajan tai yrittäjyysoikeudet luovuttavan yrityksen kanssa siten, että tämä osallistuu koulutuksen rahoittamiseen (yhteishankintakoulutus). Järjestämislain 62 §:n 2 momentin mukaan työvoimaviranomaisen rahoittama osuus koulutuksesta katsotaan valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaiseksi tueksi, jos koulutus toteutetaan yhdessä taloudellista toimintaa harjoittavan työnantajan kanssa, koulutus toteutetaan yhdessä taloudellista toimintaa harjoittavan työnantajan kanssa, koulutukseen osallistuu työnantajan palveluksessa olevia työntekijöitä tai tämän tehtävissä työskenteleviä vuokratyöntekijöitä ja koulutuksen tavoitteena on, että työntekijät tai vuokratyöntekijät jatkavat työnantajan palveluksessa tai tehtävissä koulutuksen päätyttyä. Taloudelliseen toimintaan myönnettävän valtiontuen enimmäismääristä säädetään valtiontukien yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa. Pykälässä säädettäisiin järjestämislain 62 §:n 3 momentin nojalla tarkemmin yhteishankintakoulutuksen maksuosuuksista siten, että työvoimaviranomaisen osuus koulutuksen hinnasta ei ylittäisi yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetyn sallitun tuen määrää.

Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin sellaisen yhteishankintakoulutuksen maksuosuuksista, missä yhteishankintakoulutus kohdentuu työnantajan palveluksessa oleville työntekijöille tai tämän tehtävissä työskenteleville vuokratyöntekijöille, joiden tarkoitus on jatkaa työnantajan palveluksessa. Tällaisissa tilanteissa työnantajan ja työvoimaviranomaisen maksuosuudet määräytyvät porrastetusti hankintaan osallistuvan työnantajan palveluksessa olevien työntekijöiden määrän ja työnantajan vuosiliikevaihdon tai taseen perusteella.

Kohdan 1 mukaan, jos työntekijöiden määrä on enintään 49 ja vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 10 miljoonaa euroa, työvoimaviranomaisen maksuosuus koulutuksen kokonaishinnasta olisi enintään 70 prosenttia ja työnantajan maksuosuus vähintään 30 prosenttia.

Kohdan 2 mukaan, jos työntekijöiden määrä on 50–249 työntekijää ja vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa, työvoimaviranomaisen maksuosuus koulutuksen kokonaishinnasta olisi enintään 60 prosenttia ja työnantajan maksuosuus vähintään 40 prosenttia.

Kohdan 3 mukaan, jos työntekijöiden määrä on vähintään 250 työntekijää ja vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on yli 43 miljoonaa euroa, työvoimaviranomaisen maksuosuus koulutuksen kokonaishinnasta olisi 50 prosenttia ja työnantajan maksuosuus 50 prosenttia.

Edellä 1, 2 ja 3 kohdassa säädetyt maksuosuudet perustuisivat yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 31 artiklan 4 kohdan b alakohdassa säädettyihin rajoihin, joiden mukaan tuki-intensiteetin 50 prosentin ylärajaa voidaan korottaa 10 prosenttiyksikköä silloin, jos tuki myönnetään keskisuurille yrityksille ja 20 prosenttiin, jos tuki myönnetään pienille yrityksille.

Ehdotettu 2 momentti koskisi koulutuksia, jotka kohdentuvat hankintaan osallistuvan työnantajan palvelukseen palkattaville henkilöille. Tällöin työnantajan maksuosuus koulutuksen kokonaishankinnasta ilman arvonlisäveroa olisi 30 prosenttia ja

työvoimaviranomaisen osuus 70 prosenttia. Nykytilassa vastaavia koulutuksia järjestetään RekryKoulutus -palvelutuotteena.

Ehdotettu 3 momentti koskisi koulutuksia, jotka kohdentuvat työnantajan palveluksesta lomautetuille tai irtisanotuille henkilöille. Tällöin työnantajan maksuosuus koulutuksen kokonaishinnasta ilman arvonlisäveroa olisi 20 prosenttia koulutuksen kokonaishinnasta ilman arvonlisäveroa ja työvoimaviranomaisen osuus olisi 80 prosenttia. Nykytilassa vastaavia koulutuksia järjestetään MuutosKoulutus -palvelutuotteena.

6 §. Työvoimakoulutukseen hakeminen. Pykälässä säädettäisiin työvoimakoulutukseen hakemisesta. Asiasisällöltään ehdotetun 1 ja 2 momentin sääntely vastaisi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 9 §:n 1 ja 3 momenttia. Sääntelyyn olisi tehty toimivaltaista viranomaista koskevat muutokset.

Ehdotettu 3 momentti olisi kokonaan uusi. Momentissa säädettäisiin työvoimakoulutuksena järjestettäviä kotoutumiskoulutuksia koskevista poikkeuksista työvoimakoulutukseen hakemisessa. Momentin mukaan työvoimaviranomainen voisi ohjata henkilön työvoimakoulutukseen ilman erillistä hakemusta. Menettely vastaisi nykytilaa, jossa suurin osa kotoutuja-asiakkaista ohjataan työvoimakoulutuksena järjestettyyn kotoutumiskoulutukseen kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) mukaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin (14 §) tai monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin (15 §) perusteella laadittavassa kotoutumissuunnitelmassa tai monialaisessa kotoutumissuunnitelmassa sovittavalla tavalla ilman, että maahanmuuttaja itse hakeutuu koulutukseen. Menettely vähentää kotoutuja-asiakkaiden hakeutumista vääräntasoisiiin tai esimerkiksi etenemistavaltaan asiakkaalle epäsopiviin kotoutumiskoulutuksiin.

7 §. Opiskelijoiden valinta työvoimakoulutukseen. Pykälässä säädettäisiin tarkemmin opiskelijoiden valintamenettelystä työvoimakoulutukseen. Ehdotettu 1 momentti vastaisi asiasisällöltään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 9 §:n 1 momenttia. Sen mukaan opiskelijavalinnasta vastaavan työvoimaviranomaisen on varmistettava, että hakija täyttää koulutuksen yleiset ja kullekin koulutukselle erikseen asetetut muut pääsyyvaatimukset.

Ehdotettu 2 momentti vastaisi pääasiassa asiasisällöltään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun asetuksen 9 §:n 2 momenttia. Momentin mukaan opiskelijavalinnassa voidaan käyttää haastatteluja ja soveltuvia testimenetelmiä. Haastattelujen toteutuksessa ja testimenetelmien valinnassa tulisi kiinnittää erityistä huomiota siihen, että testimenetelmä osoittaa henkilön soveltuvuuden kyseiseen koulutukseen. Menetelmien valinnassa tulee ottaa huomioon ne hakijat, joiden äidinkieli on muu kuin suomi tai ruotsi.

8 §. Valintapäätös ja valinnasta ilmoittaminen. Pykälässä säädettäisiin opiskelijavalintaa koskevan päätöksen tekemisestä ja valinnasta ilmoittamisesta.

Pykälän 1 momentin mukaan valinnan tehneen työvoimaviranomaisen tulisi antaa koulutukseen hakeneelle kirjallinen päätös valinnan tuloksesta. Koulutukseen valitsematta jääneelle hakijalle annettavan päätöksen tulee sisältää tieto koulutukseen hakeneiden,

koulutukseen valittujen ja varasijalle valittujen kokonaismääristä sekä perustelut valitsematta jättämiselle. Annettavat tiedot vastaavat julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 12 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tietoja. Perustelut valitsematta jättämiselle tulee sisällyttää kaikkiin päätöksiin, huolimatta esimerkiksi runsaasta hakijamäärästä. Perusteleminen on olennaista oikeusturvan toteutumisen kannalta ja sen arvioimiseksi, onko päätökseen oikeus hakea muutosta järjestämislain 147 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan vai ei. Mikäli ohjaaminen työvoimakoulutuksena järjestettävään kotoutumiskoulutukseen on tehty ilman hakemista, ei asiakkaalle ole tarpeen ilmoittaa hakijoiden tai valitsematta jääneiden määrää. Työvoimaviranomaisen kotoutumiskoulutuksena järjestettävään työvoimakoulutukseen ohjaamalle asiakkaalle olisi ilmoitettava häntä koskeva valinta. Työvoimaviranomaisen olisi pyynnöstä annettava tieto työvoimakoulutuksena järjestettävä kotoutumiskoulutuksen kohderyhmään kuuluvalla henkilölle perusteet sille, miksi henkilöä ei valittu koulutukseen, jonka kohderyhmään hän kuuluu.

Pykälän 2 momentin mukaan valinnan tehneen työvoimaviranomaisen on annettava tieto 1 momentissa tarkoitettusta päätöksestä myös koulutukseen hakeneen työvoimaviranomaiselle. Tällä tarkoitetaan sitä, että myös palveluun valitun omalle työvoimaviranomaiselle annetaan tieto valinnasta.

Pykälän 3 momentin mukaan työvoimaviranomainen lähettäisi tiedon koulutukseen hyväksytyistä henkilöistä koulutuspalvelun tuottajalle. Tietojen antaminen on välttämätöntä koulutuksen järjestämiseksi. Lisäksi työvoimaviranomaisen on tarvittaessa lähetettävä tieto koulutukseen varasijalle valituista henkilöistä, jos se on välttämätöntä koulutuksen järjestämiseksi. Asiaa arvioitaessa on syytä kiinnittää huomiota erityisesti yleisen tietosuoja asetuksen 5 (1) artiklan c kohdan mukaiseen henkilötietojen käsittelyn minimointivaatimukseen. Koulutuspalvelun järjestäjä lähettäisi valituille kutsun ja muun koulutuksen aloittamiseen liittyvän tarpeellisen aineiston, ellei hankintasopimuksessa ole sovittu toisin. Jatkossa työvoimaviranomainen voi valita, miten se toteuttaa työvoimakoulutusta. Hankinnan lisäksi työvoimaviranomainen voi järjestää niitä myös omana tuotantonaan.

5 luku Työolosuhteiden järjestelytuki

9 §. *Työolosuhteiden järjestelytuella korvattavat kustannukset.* Pykälässä säädettäisiin työvoimapolvelujen järjestämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen 28 §:ää vastaavasti työolosuhteiden järjestelytuella korvattavista kustannuksista. Pykälään olisi tehty toimivaltaista viranomaista koskevat muutokset.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin työolosuhteiden järjestelytuen myöntämisestä muutostyön tekemiseen tai työvälineen taikka kalusteen hankkimiseen. Työpaikan olosuhteisiin tehtävillä muutoksilla tarkoitettaisiin työpaikan rakenteisiin tehtäviä muutoksia, kuten wc-tilojen uudistamista tai esimerkiksi hissien tai kulkuluiskan rakentamista työpaikalla kulkemisen mahdollistamiseksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin työolosuhteiden järjestelytuesta korvaamaan toisen työntekijän antamaa apua. Työolosuhteiden järjestelytuki myönnettäisiin toisen työntekijän antaman tuntikohtaisen avun perusteella. Tuntimäärän arvioinnissa otettaisiin huomioon

vamman tai sairauden aiheuttama tuen tarve. Työvoimaviranomainen voisi myöntää työolosuhteiden järjestelytukea korvaamaan toisen työntekijän antamaa apua enintään 20 tuntia kuukaudessa. Työolosuhteiden järjestelytukea maksettaisiin toteutuneiden tuntien perusteella 20 euroa tunnilta. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että työolosuhteiden järjestelytukea korvaamaan toisen työntekijän antamaa apua voitaisiin enimmillään maksaa 400 euroa kuukaudessa. Työolosuhteiden järjestelytukea maksettaisiin enintään 18 kuukauden ajalta.

Koska työsuhteessa olevan työntekijän kohdalla työnantajalle syntyy jo yhdenvertaisuuslain (1325/2014) ja työturvallisuuslain (738/2002) nojalla velvollisuus ryhtyä muutostöihin, ehdotetun 3 momentin mukaan työolosuhteiden järjestelytuen myöntämisen edellytyksenä olisi, että työnantaja osallistuu 1 momentissa tarkoitettujen kustannusten rahoittamiseen kohtuulliseksi katsottavalla määrällä. Työnantajan rahoitusosuutta arvioitaessa työvoimaviranomaisen ottaisi huomioon työnantajan taloudellisen tilanteen.

Ehdotetun 4 momentin mukaan työnantajan olisi toimitettava työvoimaviranomaiselle tarpeelliset selvitykset työolosuhteiden järjestelytuen tarpeen arvioimiseksi. Käytännössä tämä tarkoittaisi esimerkiksi työterveyshuollon lausuntoa muutostyön tarpeellisuudesta työssä olevan työntekijän kohdalla.

6 luku Matka- ja yöpymiskustannusten korvaus

10 §. *Korvattavat matkat.* Pykälässä säädettäisiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 25 §:ää vastaavasti matkoista, joista aiheutuvista kustannuksista työvoimaviranomainen voisi myöntää korvausta. Pykälään tehtäisiin toimivaltaista viranomaista koskevat muutokset.

Ehdotetun 1 momentin 1 kohdan mukaan korvattavaksi voisi tulla matka työhaastatteluun, jos työ kestää vähintään kaksi viikkoa ja työaika olisi keskimäärin vähintään 18 tuntia viikossa. Kustannuksen korvaamisen edellytyksenä ei ole työvoimaviranomaisen tekemä työtarjous eikä se, että työtarjous on ilmoittanut paikan avoimeksi työvoimaviranomaisen asiakastietojärjestelmään.

Kohdassa 2 ja 3 säädettäisiin työvoimakoulutukseen hakeutumiseen liittyvien matkojen korvaamisesta. Kohdan 3 mukaan matkat oppilaitokseen tai olosuhteisiin tutustumiseksi korvattaisiin vain siinä tilanteessa, että henkilöasiakkaan vamma tai sairaus edellyttää mahdollisuutta tutustua oppilaitoksen soveltuvuuteen ja esteettömyyteen ennen työvoimakoulutuksen aloittamista. Muussa tilanteessa erillisestä tutustumiskäynnistä aiheutuneita matkakuluja ei korvattaisi.

Ehdotetun 4 kohdan mukaan voitaisiin korvata matka asiantuntija-arviointiin osallistumiseksi.

Kohdassa 5 säädettäisiin työvoimaviranomaiseen tehdyistä matkoista, jotka korvattaisiin järjestämislain 102 §:n 3 momentissa tarkoitettulle henkilöasiakkaalle. Pääsääntöisesti asiakas vastaa itse työvoimaviranomaisessa asiointista. Työttömälle henkilöasiakkaalle, joka vammansa tai sairautensa vuoksi tarvitsee kuljetuspalvelua voidakseen asioida työvoimaviranomaisen toimipisteessä, voitaisiin korvata matkat työvoimaviranomaisen toimipisteeseen työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman laatimiseksi tai

henkilökohtaisen ammatinvalinta- ja uraohjeuksen saamiseksi, jos henkilökohtaista asiointia mainituissa tilanteissa on pidettävä välttämättömänä palveluprosessin etenemisen kannalta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että työvoimaviranomainen voisi myöntää korvausta myös toiseen EU- tai ETA-maahan tehdyn edestakaisen työhaastattelumatkan matka- ja yöpymiskustannuksista. Edellytyksenä olisi, että työ kestäisi vähintään kaksi viikkoa ja työaika olisi keskimäärin 18 tuntia viikossa. Työnhakumatkojen korvaamisen rajoittaminen ainoastaan kotimaassa tehtäviin matkoihin on EU-oikeuden yhdenvertaisuusperiaatteen ja työntekijöiden vapaan liikkuvuuden periaatteen vastaista.

11 §. Matka- ja yöpymiskustannusten korvauseruste. Pykälässä säädettäisiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 26 §:ää vastaavasti 11 §:ssä tarkoitettujen matkojen korvauserusteesta. Pykälään tehtäisiin toimivaltaista viranomaista koskevat muutokset.

Ehdotetun 1 momentin mukaan korvauseruste olisi matka kilometreinä kerrottuna 0,21 eurolla. Matkakustannukset korvattaisiin euromääräisen omavastuun ylittävien osin. Kiinteä euromääräinen omavastuuosuus yhdeltä päivältä olisi 12 euroa. Korvaus maksettaisiin täysimääräisesti omavastuuosuuden ylittävältä osin, kuitenkin enintään 200 euroa.

Ehdotetun 2 momentin mukaan matkan pituutta määriteltäessä matka katsottaisiin alkaneeksi työttömän työnhakijan tosiasiallisesta asuinpaikasta, jona pidettäisiin pääsääntöisesti hänen valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmään merkittyä osoitettaan.

Yöpymiskustannukset korvattaisiin ehdotetun 3 momentin mukaan yöpymisestä aiheutuneiden todellisten kustannusten perusteella. Yöpymiskustannusten enimmäismäärä olisi kuitenkin 80 euroa vuorokaudessa.

7 luku Kulukorvaus

12 §. Palvelun järjestämispaikka ja kulukorvauksen määräytyminen. Pykälän otsikkoa muutettaisiin kuvaamaan paremmin pykälän sisältöä. Pykälässä säädettäisiin kulukorvauksen määräytymisestä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 21 §:ää vastaavasti. Kulukorvauksen määrään vaikuttaa se, järjestetäänkö työllistymistä edistävä palvelu työnhakijan työssäkäyntialueella vai sen ulkopuolella. Asia ei välttämättä ole vaivatta todettavissa, koska palvelua voidaan järjestää useassa järjestämispaikassa tai työnhakija voi samankin päivän aikana osallistua palveluun sekä työssäkäyntialueellaan että sen ulkopuolella.

Jotta kulukorvauksen määrään vaikuttava järjestämispaikka olisi ratkaistavissa yhdenmukaisesti, pykälän 1 ja 2 momenteissa säädettäisiin, että palveluun osallistuminen työssäkäyntialueella tai sen ulkopuolella ratkaistaisiin sen mukaan, missä palvelu pääasiallisesti järjestetään. Pääasiallisena järjestämispaikkana pidettäisiin paikkaa, jossa palvelusta järjestetään arviolta yli 60 prosenttia. Arvio tehtäisiin palvelun alkamisajankohtana käytettävissä olevien tietojen perusteella, eivätkä myöhemmät muutokset vaikuttaisi asiaan, ellei siihen ole erityistä syytä. Erityinen syy voisi olla esimerkiksi järjestämispaikan muuttuminen henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen perusteella.

Kulukorvaus maksettaisiin 1 ja 2 momentin perusteella tasasuuruisena koko palvelun ajan. Tämä voi tarkoittaa sitä, että työnhakija saisi kulukorvausta 18 euroa päivässä myös siltä ajalta, jona hän osallistuu palveluun työssäkäyntialueellaan, tai että hän saisi kulukorvausta ainoastaan yhdeksän euroa päivässä myös ajalta, jona hän osallistuu palveluun työssäkäyntialueensa ulkopuolella. Palvelun järjestämipaikan ratkaiseminen edellä kerrotulla tavalla olisi hallinnollisesti yksinkertaista.

Jos työllistymistä edistävän palvelun pääasiallinen järjestämipaikka ei olisi ratkaistavissa 1 tai 2 momentissa tarkoitetulla tavalla, kulukorvausta maksettaisiin sen mukaan, osallistuuko työnhakija palveluun tosiasiallisesti työssäkäyntialueellaan vai sen ulkopuolella. Kulukorvauksen määrä voisi tällöin vaihdella päiväkohtaisesti. Jos työnhakija esimerkiksi kävisi osallistumispäivän aikana työssäkäyntialueeltaan sen ulkopuolella tai toisinpäin, palvelu olisi kyseisenä päivänä järjestetty lähtöpaikassa.

13 §. *Kulukorvaus Pohjoiskalotin koulutussäätiön järjestämässä koulutuksessa.* Ehdotettu pykälä vastaisi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 22 §:ää. Osa Pohjoiskalotin koulutussäätiön Ruotsissa järjestämään työvoimakoulutukseen osallistuvista työnhakijoista asuu koulutusaikana kotonaan Suomessa. Koska heille ei viikonloppuisin aiheudu koulutukseen osallistumisesta kustannuksia, kulukorvausta ei ole perusteltua maksaa työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 105 §:n 1 momentin mukaisesti seitsemältä päivältä kalenteriviikossa. Tästä syystä pykälässä säädettäisiin, että tällaisessa tilanteessa kulukorvausta maksettaisiin enintään viideltä päivältä kalenteriviikossa.

14 §. *Kulukorvauksen määräytymiseen vaikuttavien tietojen ilmoittaminen.* Ehdotettu pykälä vastaisi asiasisällöltään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 23 §:ää. Pykälään tehtäisiin toimivaltaista viranomaista koskevat muutokset. Säännös siitä, että tiedot voisi antaa teknisen käyttöyhteyden avulla poistettaisiin tarpeettomana. Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain 22 ja 23 §:ssä säädetään tiedon luovuttamisen tavoista. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan työvoimaviranomaisen tulisi ilmoittaa työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle, osallistuuko työnhakija palveluun työssäkäyntialueellaan, sen ulkopuolella vai työssäkäyntialueellaan, mutta kotikuntansa ulkopuolella. Työttömyyskassalla tai Kansaneläkelaitoksella ei ole näitä tietoja, mutta työvoimaviranomaisella palvelun järjestäjänä on ne tiedossa tai selvitettävissä. Työttömyyskassa tai Kansaneläkelaitos päättäisi tietojen perusteella työnhakijalle maksettavan kulukorvauksen määrän.

Työvoimaviranomaisen tulisi ilmoittaa työttömyysetuuden maksajalle myös työvoimakoulutuksen sekä kotoutumisen edistämisestä annetun lain 28–32 §:ssä tarkoitetun omaehtoisen opiskelun aikaiset lomajaksot. Ilmoitusvelvollisuudesta säädettäisiin 1 momentin 2 kohdassa. Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 106 §:n 1 momentin perusteella lomajaksoilta ei makseta kulukorvausta.

Myös työnhakuvalmennuksen, uravalmennuksen, koulutuskokeilun ja työkokeilun osallistumispäivistä tulisi ilmoittaa, koska kulukorvausta maksetaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 105 §:n 2 momentin mukaan näiden palveluiden ajalta ainoastaan päiviltä, joina palvelua järjestetään ja työnhakija osallistuu palveluun.

15 §. *Velvollisuus antaa tietoja kuntoutus-, koulutus- ja työntekomahdollisuudesta.* Pykälässä säädettäisiin asiasisällöltään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 30 §:ää vastaavasti työvoimaviranomaisen velvollisuudesta antaa työnhakijalle tietoja kuntoutus-, koulutus- ja työntekomahdollisuudesta. Pykälään tehtäisiin toimivaltaista viranomaista koskevat muutokset.

16 §. *Työllistämismenettely.* Ehdotettu sääntely vastaisi asiasisällöltään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 31 §:ää. Pykälään tehtäisiin toimivaltaista viranomaista koskevat muutokset.

9 luku Tukien ja korvausten hakeminen, myöntäminen ja maksaminen

17 §. *Tukien ja korvausten hakeminen.* Pykälässä säädettäisiin tukien ja korvausten hakemisen tavasta. Ehdotetun pykälän mukaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetut tuet ja korvaukset haetaan työvoimapalveluiden sähköisessä asiointipalvelussa. Henkilöasiakas voi toimittaa tukihakemuksen myös paperilomakkeella työvoimaviranomaiselle.

18 §. *Palkkatuettuun työhön myönnetyn tuen ja 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuen hakeminen ja maksaminen.* Pykälässä säädettäisiin palkkatuettuun työhön myönnetyn tuen ja 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuen hakemisesta ja maksamisesta asiasisällöltään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 16 §:ää vastaavasti. Pykälään tehtäisiin toimivaltaista viranomaista koskevat muutokset.

Ehdotetun 1 pykälän mukaan tukea haettaisiin maksuun kalenterikuukauden aikana päätyneiden palkanmaksukausien muodostamalta ajanjaksolta, joka muodostaisi maksatusjakson. Maksatusjaksot noudattelisivat tulotietojärjestelmään tehtyjen ilmoitusten ajanjaksoja riippumatta siitä, kuinka tiheästi työnantaja maksaa palkan. Sillä ei siis olisi merkitystä, että esimerkiksi tietyn kalenterikuukauden ajalta palkanmaksu tapahtuisi vasta seuraavan kuukauden puolella. Työnantajalla olisi myös mahdollisuus hakea tukea maksuun useammalta maksatusjaksolta kerralla.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin määräajasta, mihin mennessä tukea tulee hakea maksuun. Kaikkien yhden tukipäätöksen perusteella maksuun haettavien tukien tulisi olla haettuna maksuun viimeistään kolmen kuukauden kuluttua sen kalenterikuukauden päättymisestä, jolloin viimeinen tukijaksoon kuuluva maksatusjakso päättyy. Maksatusta haettaisiin työvoimaviranomaiselta.

19 §. *Työolosuhteiden järjestelytuen hakeminen ja maksaminen.* Pykälässä säädettäisiin työolosuhteiden järjestelytuen hakemisesta ja maksamisesta asiasisällöltään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 29 §:ää vastaavasti. Pykälään tehtäisiin toimivaltaista viranomaista koskevat muutokset.

Ehdotetun 1 momentin mukaan työolosuhteiden järjestelytukea muutostyön tekemiseen tai työvälineen taikka kalusteen hankkimiseen olisi haettava viimeistään kuukauden kuluessa muutostyön tekemisestä tai hankinnasta. Työvoimaviranomainen voisi hyväksyä työolosuhteiden järjestelytuen maksettavaksi myös kokonaan tai osittain ennakkona.

Ehdotetun 2 momentin mukaan työolosuhteiden järjestelytuki korvaamaan toisen työntekijän antamaa apua maksettaisiin jälkikäteen kuukausittain. Koska työolosuhteiden järjestelytuki maksetaan tässä tilanteessa toteutuneiden tuntien perusteella, järjestelytuen maksaminen ennakkona ei ole mahdollista. Maksatushakemus tulisi toimittaa kahden kuukauden kuluessa maksatusjakson päättymisestä.

20 §. *Starttirahan myöntäminen ja maksaminen.* Ehdotettu sääntely vastaisi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 18 §:n 2 momenttia. Sääntelyyn tehtäisiin toimivaltaista viranomaista koskeva muutos.

21 §. *Matka- ja yöpymiskustannusten korvausten hakeminen ja maksaminen.* Ehdotettu sääntely vastaisi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 27 §:ää toimivaltaista viranomaista koskevin muutoksin.

22 §. *Työvoimaviranomaisen myöntämä kulukorvaus.* Pykälässä säädettäisiin työvoimaviranomaiselta haettavasta kulukorvauksesta ja sen maksamisesta julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 24 §:ää vastaavasti. Sääntelyyn tehtäisiin toimivaltaista viranomaista koskevat muutokset.

Järjestämislain 103 §:n 3 momentin mukaan työvoimaviranomainen voi myöntää kulukorvausta henkilöasiakkaalle, joka osallistuu työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovittuun työllistymistä tukevaan palveluun, jolle aiheutuu palveluun osallistumisesta välttämättömiä kustannuksia ja jolla ei ole oikeutta kulukorvaukseen 103 §:n 1 momentin perusteella eikä oikeutta vastaavaan korvaukseen muun lain nojalla. Ehdotetun 1 momentin mukaan työvoimaviranomaisen on tehtävä päätös työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 103 §:n 3 momentissa tarkoitettua kulukorvauksesta samalla kun se ja henkilöasiakas sopivat työllistämistä tukevaan palveluun osallistumisesta työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa. Jos asiakkaalle palveluun osallistumisesta aiheutuvat kustannukset eivät ole olleet suunnitelmaa laadittaessa tai tarkistettaessa ennakoitavissa, työvoimaviranomainen voi tehdä päätöksen kulukorvauksesta myös tämän jälkeen.

Ehdotetun 2 momentin mukaan henkilöasiakkaan on haettava kulukorvauksen maksatusta työvoimaviranomaiselta. Kulukorvaus maksettaisiin jälkikäteen kuukausittain. Kulukorvauksen hakemiselle ei säädettäisi määräaikaa. Korvauksen takautuvaa maksamista rajoittaisi kuitenkin ehdotettu säännös, jonka mukaan kulukorvausta ei ilman erityisen painavaa syytä maksettaisi takautuvasti pidemmältä ajalta kuin hakemuksen vireille tuloa edeltävältä kuukaudelta. Säännös pitäisi siis sisällään mahdollisuuden maksaa kulukorvausta takautuvasti myös pitemmältä ajalta, jos siihen olisi erityisen painavia syitä. Poikkeuskynnyksen ehdotetaan kuitenkin olevan korkea. Työvoimaviranomainen arvioisi edellytyksen poikkeamiselle kussakin yksittäistilanteessa. Vastaavaa poikkeamisedellytystä on vakiintuneesti käytetty muun muassa työttömyysetuuden hakemisessa.

Erityisen painavana syynä voitaisiin pitää esimerkiksi sitä, että henkilö on saanut myönteisen päätöksen poikkeuksellisesti jälkikäteen palvelun jo alettua, eikä hän siksi ole voinut hakea korvauksen maksatusta aiemmin. Myös esimerkiksi verkkoyhteyksien toimimattomuus tai

muu vastaava tilanne voisi joissakin tapauksissa olla erityisen painava syy hyväksyä maksatus takautuvasti hakemuksen vireille tuloa edeltävää kuukautta pidemmältä ajalta.

7 Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 1.1.2025.